

חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון מס' 2), תשל"ב-1972 *

1. בחוק יישוב סכסוכי עבודה, תשי"ז-1957: (להלן - החוק העיקרי), אחרי הפרק השלישי יבוא:

"פרק רביעי: הסכם קיבוצי בשירות ציבורי"

הנדורח 3א. לענין פרק זה -

"הסכם קיבוצי" - כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957,² בין שנעשה והוגש לרישום לפי החוק האמור ובין אם לאו, לרבות הסדר קיבוצי אחר, ובלבד שנעשו בכתב ונקבעו בהם שיעורים לשכר העבודה;

"שירות ציבורי" - כל אחד משירותים אלה:

- (1) שירות המדינה, לרבות מערכת הבטחון וכל מפעל או מוסד שהוקמו בחוק, בין אם הל על העובדים בהם חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959,³ ובין אם לאו;
- (2) שירות הרשויות המקומיות;
- (3) שירותי הבריאות, למעט מפעל או מוסד שאינו בבעלות ציבורית המתנהל לשם הפקת רווחים והוא כלול ברשימת מפעלים ומוסדות כאמור שערך אותה שר הבריאות באישור ועדת העבודה של הכנסת והיא פורסמה ברשומות;
- (4) חינוך החובה כמשמעותו בחוק לימוד חובה, תשי"ט-1949;⁴
- (5) החינוך התיכוני שמעל לחינוך החובה, לרבות המקצועי והחקלאי, למעט מוסד שאינו בבעלות ציבורית המתנהל לשם הפקת רווחים והוא כלול ברשימת מוסדות כאמור שערך אותה שר החינוך והתרכות באישור ועדת העבודה של הכנסת והיא פורסמה ברשומות;
- (6) המוסדות להשכלה גבוהה שהוכרו לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958;⁵
- (7) המוסדות האחרים ללימוד על-תיכוני, למעט מוסד שאינו בבעלות ציבורית המתנהל לשם הפקת רווחים והוא כלול ברשימת מוסדות כאמור שערך אותה שר החינוך והתרכות באישור ועדת העבודה של הכנסת והיא פורסמה ברשומות;
- (8) החבורה האווירית והתובלה האווירית;
- (9) ההפקה והייצור של דלק, וכן הזרמת דלק בצינורות;
- (10) ההפקה וההספקה של מים;
- (11) הייצור וההספקה של חשמל;

* נתקבל בכנסת ביום ז' בניסן תשל"ב (22 במרס 1972); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 965, תשל"ב, עמ' 63.

1 ס"ח תשי"ז, עמ' 58; תשכ"ט, עמ' 216.

2 ס"ח תשי"ז, עמ' 63.

3 ס"ח תשי"ט, עמ' 86.

4 ס"ח תשי"ט, עמ' 287.

5 ס"ח תשי"ח, עמ' 191.

“ארגון עובדים מוסמך” –

- (1) בזמן שחל הסכם קיבוצי – הארגון שהוא צד להסכם;
- (2) בזמן שההסכם הקיבוצי שהיה חל אינו בר-תוקף עוד – הארגון שהיה צד להסכם;
- (3) לא היה הסכם קיבוצי קודם – הארגון שעמו נמנה המספר הגדול ביותר של עובדים מאורגנים שבאותו שירות ציבורי;
- (4) היה ארגון כאמור בפסקאות (1) עד (3) חלק מארגון עובדים כולל יותר – ארגון העובדים הכולל; ואולם ארגון עובדים שקיים הסכם שנעשה לפני תחילת חוק זה בינו לבין ארגון עובדים כולל יותר בדבר הצטרפותו לאותו ארגון כולל, ועל פי ההסכם מוסמך הארגון המצטרף להכריז או לאשר שכיחה, רואים את הארגון המצטרף כארגון עובדים מוסמך, במידה שהסמכות להכריז או לאשר שכיחה אינה נתונה לפי ההסכם לארגון הכולל;

“שכיחה או השכחה בלתי מוגנת” – כל אחת מאלה:

- (1) שכיחה או השכחה של עובדים בשירות ציבורי בזמן שחל עליהם הסכם קיבוצי, למעט שכיחה שאינה קשורה בשכר עבודה או בתנאים סוציאליים ושהמוסד המנהל המרכזי הארצי של ארגון העובדים המוסמך הכריז או אישר אותה;
- (2) שכיחה של עובדים בשירות ציבורי בזמן שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, או שההסכם הקיבוצי שהיה חל עליהם אינו בר-תוקף עוד, והשכיחה לא הוכרזה או אושרה בידי המוסד או המוסדות המוסמכים לכך ובהליכים הקבועים לכך, הכל לפי תקנונו של ארגון העובדים המוסמך; אישור בכתב של המוסד המנהל המרכזי הארצי של ארגון העובדים המוסמך כי שכיחה פלוגית הוכרזה או אושרה כאמור – יהיה ראייה מכרעת לכך;
- (3) שכיחה או השכחה בשירות ציבורי שלא נמסרה עליהן הודעה בהתאם לחוק זה;

לענין הגדרה זו רואים כשכיחה:

- (א) הפסקת עבודה מאורגנת, מלאה או חלקית, של קבוצת עובדים, לרבות שכיחת האטה והפרעה מאורגנת אחרת של מהלך העבודה התקין;
- (ב) סירוב מאורגן של קבוצת עובדים לעבוד שעות נוספות, אם החובה לעבוד שעות נוספות נקבעה בהסכם קיבוצי ועבודה כאמור מותרת לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי”א–1951⁶, והסירוב נקט כצעד בסכסוך עבודה.

37ב. (א) שכיחה והשכחה בלתי מוגנת אינן בגדר שכיחה או השכחה לענין סעיף 62 (ב) לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]⁷, אולם הוראה זו לא

דין שכיחה או השכחה בלתי מוגנת

⁶ ס”ח תשי”א, עמ’ 204.

⁷ דיני נזיקין ישראל, נוסח חדש 10, עמ’ 266.

תחול אלא על תובענה שהגישו עובד או מעביד שהיו צד לשביתה או להשבתה, לפי הענין, או חליפיהם.

(ב) שביתה בלתי מוגנת אינה בגדר שביתה לענין סעיף 19 לחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957.

(ג) שביתה בלתי מוגנת אינה בגדר שביתה לענין הפסקה השניה לסעיף 44 לחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959⁸, לגבי שליחת עובדים למקום עבודה שבו מתקיימת השביתה; ואולם דורש עבודה שלשכת עבודה הציעה לו עבודה במקום עבודה שמתקיימת בו שביתה בלתי מוגנת ובשל כך סירב לקבל את העבודה האמורה, לא ייפגעו עקב סירוב זה זכויותיו לפי התקנון שהותקן מכוח סעיף 41 לחוק האמור.

(ד) ארגון עובדים וארגון מעבידים לא ישאו באחריות כלשהי לשביתה או להשבתה בלתי מוגנת שלא הכריזו או אישרו; אישור בכתב של המוסד המנהל המרכזי הארצי של ארגון עובדים מוסמך או של ארגון מעבידים כי הארגון לא הכריז ולא אישר שביתה או השבתה פלונית, לפי הענין, יהיה ראיה מכרעת לענין סעיף קטן זה.

פיצויים מוגדלים 37ג. מעביד בשירות ציבורי שהפר הוראה שבהסכם קיבוצי, רשאי בית הדין לעבודה לבקשת העובד שלגביו הופר ההסכם, או ארגון העובדים שבו הוא חבר, לחייבו בתשלום פיצויים מוגדלים בנוסף לכל סעד אחר, והוא רשאי לפסוק פיצויים גם בהפרה שאין עמה נזק ממון.

הכרעה בסכסוכים 37ד. הסכם קיבוצי החל בשירות ציבורי יראוהו כאילו נכללו בו ההוראות שבתוספת לגבי כל סכסוך שאין בהסכם הוראה אחרת להכרעה בו.

תיקון כותרת 2. הפרק הרביעי לחוק העיקרי יסומן "פרק חמישי" והפרק החמישי - "פרק ששי".

תיקון סעיף 15 3. בסעיף 15 לחוק העיקרי -

(1) ברישה ובפסקה (1), במקום "לפי חוק זה" יבוא "לפי פרק זה";

(2) בפסקה (2), במקום "לפי הסכם קיבוצי שנערך או הוארך לאחר תחילת חוק זה יש למסרו לבוררות מסויימת כקבוע בהסכם" יבוא "לפי הסכם קיבוצי, לרבות הסכם קיבוצי כמשמעותו בסעיף 37א, או לפי התוספת, יש למסרו לבוררות כקבוע בהסכם או בתוספת, לפי הענין".

תיקון סעיף 16 4. בסעיף 16 לחוק העיקרי, במקום "לפי חוק זה" יבוא "לפי פרק זה".

תיקון סעיף 37 5. בסעיף 37 לחוק העיקרי, במקום "לפי חוק זה" יבוא "לפי פרק זה".

הוספת סעיף 44א 6. אחרי סעיף 44 לחוק העיקרי יבוא:

"דין המדינה 44א. לענין חוק זה דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר, אולם -
(1) ההחלטה על תיווך בסכסוך עבודה שהמדינה צד לו תהיה בידי שר העבודה;

8 ס"ח תשי"ט, עמ' 32.

(2) בסכסוך בין המדינה לבין ארגון העובדים המייצג כאמור בסעיף 3, יהיה המתווך אדם ששמו כלול ברשימת מתווכים שאינם עובדי המדינה ושהוסכם עליה בין המדינה לבין ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדי המדינה; (3) הסכימו הצדדים לסכסוך על מתווך מתוך הרשימה המוסכמת יהיה הוא המתווך בסכסוך; אם תוך שלושה ימים מיום ההחלטה על תיווך לא הסכימו הצדדים על מינוי המתווך, רשאי שר העבודה למנות מתווך מתוך הרשימה המוסכמת.

7. בסוף החוק העיקרי תבוא תוספת זו:

תוספת תוספת

"תוספת"

(סעיף 37ד)

1. נתגלע סכסוך עבודה ולא הגיעו הצדדים תוך שבעה ימים להסכם בדבר דרכי ההכרעה בסכסוך, יבורר הסכסוך על פי בקשת אחד הצדדים בועדה פריטטית של נציגי הצדדים, אשר תכנס תוך שבעה ימים מיום בקשת הבירור.

2. הגיעה הועדה הפריטטית להחלטה מוסכמת על יישוב הסכסוך – יהיה דין ההחלטה כדין פסק בוררים על פי סעיף 31 (ג) לחוק.

3. לא התכנסה הועדה הפריטטית כאמור בסעיף 1 או לא הגיעה להחלטה מוסכמת תוך שלושים יום מיום בקשת הבירור, יובא הסכסוך, לפי בקשת אחד הצדדים, להכרעה בבוררות; הבוררות תהיה בפני בורר אחד או יותר כפי שיוסכם בין הצדדים, ואם לא הסכימו תוך שבעה ימים מיום הבקשה לקיים את הבוררות – בפני שלושה בוררים, שמהם כל צד ימנה בורר אחד ושני הבוררים ימנו בורר נוסף והוא יהיה יושב ראש.

4. הבוררות תסתיים תוך שלושים יום מיום הבקשה לקיימה.

5. (א) התקופות האמורות בתוספת זו ניתנות להארכה בידי הצדדים; התקופה האמורה בסעיף 3 ניתנת להארכה גם בידי הועדה הפריטטית והתקופה האמורה בסעיף 4 ניתנת להארכה גם בידי הבורר או הבוררים.

(ב) במנין התקופות האמורות בתוספת זו לא תובא בחשבון התקופה שבה מתקיים תיווך לפי הפרק השני לחוק.

8. בסעיף 24 (א) לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969 –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) תובענה שעילתה בסעיפים 62 או 63 לפקודת הנוזיקין [נוסח חדש] בקשר לסכסוך עבודה;"

(2) בפסקה (2), אחרי "תשי"ז – 1957" יבוא "או להסכם קיבוצי כמשמעותו בסעיף 37 לחוק יישוב סכסוכי עבודה, תשי"ז-1957".

9 ס"ח תשכ"ט, עמ' 70.

תיקון חוק בית
הדין לעבודה

9. לא יוטל מאסר לפי סעיפים 142 או 143 לפקודת החוק הפלילי, 1936¹⁰, או לפי סעיף 6 לפקודת ביוון בית המשפט¹¹, או לפי סעיף 70 לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967¹², בשל הפרת פסק דין, החלטה, צו או הוראת חיקוק שענינם השתתפות בשבייתה.

10. אין בחוק זה כדי לגרוע מסמכותו של בית הדין לעבודה, מכל דין או הסכם קיבוצי שחל לגבי עבודה שלא בשירות ציבורי או מחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970¹³.

יוסף אלמוגי
שר העבודה

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

¹⁰ ע"ר 1936, חוס' 1 עמ' 263.

¹¹ חא"י, כרך א', פרק כ"ג, עמ' 332.

¹² ס"ח תשכ"ז, עמ' 116.

¹³ ס"ח תשל"א, עמ' 16.

פ חוק החניכות (תיקון), תשל"ב-1972*

תיקון סעיף 1

1. בסעיף 1 לחוק החניכות, תשי"ג-1953¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף קטן (א), בסוף הגדרת "חניך" יבוא "לרבות בבית-ספר תעשייתי שעל יד המפעל שבו הוא עובד והממונה על החניכות אישר את בית-הספר לענין חוק זה".

תיקון סעיף 4

2. בסעיף 4 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הממונה על החניכות רשאי לקצר את תקופת החניכות של חניך בפרק זמן שאינו עולה על ששה חדשים, בהתחשב במועד גיוסו של החניך לצבא-הגנה לישראל.

(ה) לענין חוק זה, "תקופת חניכות" - אף תקופת חניכות מקוצרת לפי סעיף זה במשמע."

תיקון סעיף 9

3. בסעיף 9 לחוק העיקרי, בפסקה (ב), הסיפה המתחילה במלים "ונחתמה ביניהם" - תימחק.

תיקון סעיף 11

4. במקום סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:

"הודעה לממונה¹¹. מעביד יודיע לממונה על החניכות על כל חניך שהתחיל לעבוד אצלו, תוך 15 יום מיום שהתחילה עבודתו, ויכלול בהודעה פרטים לפי טופס שנקבע בתקנות."

* נתקבל בכנסת ביום ז' בניסן תשל"ב (22 במרס 1972); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 941, תשל"א, עמ' 214.

1 ס"ח 128, תשי"ג, עמ' 108.